

NOVINE

Pobožen, družbeni, pismeni list za vogrske Slovence.
PRIHAJA VSAKO NEDELO.

Sama Novin za leto je vsakoml za njegov naslov 8 K.
Škljup v edne fare 6 K.
Naročniki k Novinam brezplačno Cebije vsaki mesec
„Marijin List“ i na konci leta „Kalendar Srca Jezuševoga.“
Cena ednoga drebna je doma 10 flerev.

VREDNIK:

KLEKL JOŽEF

pleb. v Dolencih NAGYDOLÁNY, Vasmege.

K temi se more pošilati naročnina i val deplet, ne
pa v tiskarno ali v Črensoveo.

Lastnik i izdajatelj Novin i Marijinoga
Lista je Klekl Jožef vp. pleb. v Čren-
sovcih, Cserföld, Zalamegye.

Na znanje

Dozdajšnji vrednik vlč. g. vpok. pleb. Klekl Jožef v Črensovcih je odstopo od vredništva Novin. Bi se mogo spomenoti obširnejše i se zahvaliti njemu za vse trude vu imeni vseh naročnikov, nego znam, da bi njemu to proti bilo.

Vredništvo se premeni, nego duh Novin ostane stari.

Novine čtejo slovenski kmeti, ki celi teden se trudijo na poli, po nedelah, i svetkah se pa s velikim veseljem vkup spravljajo vu cerkvi, da božo reč poslušajo. To reč vam ščemo glasiti i zvun cerkvi. Zato pa vu Novinah na prvom mestu naidete pobožne misli, navuk materecerkvi.

Pelati vas ščemo po krščanskoj poti, zato pa boj povedamo alkoholi, pijanstvi, razvuzdanosti, gizdosti.

Stare dobre navade ščemo obdržati. Či kaj novoga bodemo čuli, ka je proti našim starim slovenskim navadam, brezpogojno bodemo pravili: Inda sveta je ne tak bilo.

Pobudjavamo vam želo, da se včite druge jezike, ar so vam potrebni, nego vsikdar vu obrambo vzememo naš materinski jezik. Njega smo herbali, liki pole, štere obdelavamo.

Vsaki kot doma, zrak, šteroga vu sebe vlečemo, vse decinsko igranje i trud odraslih, vse nam vu vüha in srca gluba i dumba vesti: Slovenec si ti. Za slovenščino se mi borimo, ar ž njov ostanemo, ka smo: pobožni, prostni, marljivi i šparavni krščeniki.

Pravico ščemo glasiti, pravo dati vsakoml. Pod obrambo vzememo sirote, ki krivico trpijo. Mogoče, da eden ali drugi pri naših ostrih rečah gori skrči. To ravno ščemo, naj se predrami i vsakoml svoje deli i pusti.

Kmetje ste, zato se pa bodejo razlagale reči; za kmetško gospodarstvo

(verstvo). Napredovati morete i vu verstvi ino imanji, da bodete neodvisni, svoji gospodi.

I na sleduje prinesem vam glase deželne, celoga sveta, od bojne i mira. Prinesem vam glase iz domačega kraja. Tu bi vi meni preveč lahko na pomoč prišli, či bi na ednoj karti zapisali, či se je kaj spominanja vrednoga pri vas pripetilo ali se pa zgodi.

Zuovič opominam, da vse pisma, spremembe naslovov (atresov), vse penze (naročnina, podpora i. t. d.) na moje ime pošilajte. V Črensove samo stari dug pošilajte.

Širitelje svoje Novine, Liste i Kalendare brezplačno dobijo. Poštino si naj odračunajo, telko menje meni pošlejo.

V Dolencih na novo leto 1918.

Klekl Jožef
vrednik.

Na trch kralovo

„Kda se je Jezuš narodo vu Betlehemu Jude za časa krala Herodeša, ovo, te so prišli modri od sunčenoga izhoda vu Jeruzalem i pravili so: kde je novorojeni kral židovski... pise sv. Mataj 2. Evangelist nam guči od modrih, ki so brodili zvezde, naravo, bili so vračitelje. Bili so iz kraljeskoga pokolenja, zato se ga tudi za krale zovejo. Že od starih časov se trije menüjejo, po imeni: Kašpar, Melkior i Baltasar. Vu teh treh romarah se kaže troja doba starosti: kašpar je mladi i rudeči, Melchior seri i s dugov bradov, Baltasar je čaren i s celov bradov.

Prišli so od sunčenoga izhoda, iz Arabije, iz Babilona. Od Arabije že David prorokuje: Kralovje arabski i iz Sabe prineseje dare. Pšalm. 71. Vu Babiloni je bio ednok prorok Daniel

zavzeti. Tam je proroküvo od Mesiaša. Tam je v kup prišo s modrimi, ki so njegovo proroküvanje si gor zapisali. Tak se je vu tistom držanji obtuvalo stare proroküvanje. Že poganski prorok Bileam je pravo: Jas ga vidim, nego ne je ešče tu; jas ga gledam, nego ne je ešče blüzi. Zvezda gori ide iz Jakoba... Prišestje. Odkup i tela de zvezda glasila.

Modri so pitali vu Jeruzalemi: kde je novorojeni kral židovski? Mi smo vidili njegovo zvezdo na sunčenom iz hodi i prišli smo njega molit. Zvezda je njim nazvestila rojstvo velikoga krala. Zvun svetlosti zvezde, pravi Leon Velki, je njihovo srce prehodo ešče svetleši trak božega razodevanja i je pobüdo vu njih svetlost vere. Trije krali so s pripravnim srcem nasledüvali zvanje Božje, či glih pot je daleč bila zmetna, či glih so je domači doli gučali. Včiti se moremo od trlh kralov. Či mo mi tudi nasledüvali pozvanje Božje i ne mo vsikdar prve telo i krv pitali, tak mi tudi k cili pridemo.

Ka je to za zvezde bilo nam Sv. Pismo nika ne pravi. Sv. Ignacij, püšpek Antiohije, ki je vučenik apoštolov bio, mro je leta 107., pise od nje: Zvezda se je skazala na nebi, bolje je svetila, kak vse druge zvezde. Njena svetlost je bila, da se popisati ne more. Ove druge zvezde, ešče sunce i mesec, so se okoli nje spravile, ona je pa svojo svetlost razlevala nad vse druge. Lüdje so bili preštrahšeni, odked to novo skazanje prislo.

Modri so šli v Jeruzalem, v glavno mesto židovov. Tam so iskali novorojenoga krala. Kak Sv. Pismo pravi: Herodes se je zbojao i žnjim vred ves Jeruzalem. Herodeš se je zbojao od novorojenoga krala, znabiti njemu v kraj vzeme kraljestvo. Zosago se je ves Jeruzalem, bojali so se od bojne

Herodeš je vkup pozval pope i pito je nje či je kje popisano, kde se narodi židovski kral. Popi kažejo na Betlehem. Že Mibejaš je proroküvo: I ti Betlehem Jude, ne si najmenši med kraljevskimi varašmi, ar iz tebe zide voj, ki de moje lüdstvo ravno. Pokazali so popi pot v Betlehem, sami so pa ne sli.

Zdaj je že znan Herodeš mesto. Ešče je šteo znati čas, kda se je novorojeni kral narodo. Zato je pozval k sebi tri krale i je spitalo, kda se njim zvezda skazala. Tak je zvedo starost deteta, tak je znan, kakše starosti deco more spominiti.

Trije krali so dale šli, zvezda se je njim znova skazala, pred njimi je šla, dokeč je ne prišla i postanola nad onim mestom, kde se je sveta držina zdržavala. Zvezda je bila njim najem za vero. Vero so ne zgubili v Jeruzalemi. Pa bi jo preveč lahko zgubili, kda so vidili tam nevernost, kda so vidili, da tam nikaj ne marajo za novorojenoga krala.

I šli so — pravi dale Evangelist — v hišo, našli so Dete s Marijov, njegovov materjov, dele so pokleknoli i so ga molili. Gori so odprli svoje kinče i so prikazali dare: zlato, kadilo i mirho.

Sveta držina se je te že iz štale v nikšo hišo preselila. Siromaška hiša je to mogla biti, nego trije krali so se ne spačili: njihova vera je vsikdar boljše živa grātūvala, tak, da so pred Detetom doli spadnoli i je molili. Bi ga molili — pita Sv. Augustin — bi v njem ne spoznali vekivečnoga krala?

Vu Deteti so spoznali Boga i človeka.

Prinesli so dare. Zlato davamo krali. S tem so spoznali trije Krali Jezusa za Krala. S kadilom, štero se samo pred Bogom vužge, so spoznali Jezusa za pravoga človeka. Kak sv. Ireneus pravi: Prikazali so mirho, ar je za človeči rod mreti mogo, zlato, ar je on kral, kadilo, ar je Bog.

S tremi kralami mi tūdi doli pokleknimo pred jasicami i prinesimo Je zuši dare: Zlato, kadilo i mirho. Zlato to je, čisto srce. Srce nam naj čisto bode, liki zlato, naj se sveti od božje lübeznosti: kadilo, to je, velko pobožnost i gorečo molitev, štera, liki dim kadila gor ide v nebesa k Bogi. Mirho, to je, zatajiti sebe, streti telovnost, odpovedati grešnoma želenji.

Tak dobimo mi tūdi one milošče, šterih so trije krali delniki postanoli

Trije krali so se po drugoj poti nazaj povrnoli v svojo domo, da njim ne de trbelo od Deteta kaj povedati Herodeši.

Ki je po grehi zgubi Jezusa i ga po pokori nazaj našeo — on more s tremi kralami držati. Po drugoj poti more iti. Ne nazaj v Jeruzalem, ne k Herodeši.

Naša domovina, piše sv. Gregor, je paradižom. Daleč smo od njega zablodili po našoj gizdosti, nepokornosti, zemelskoj lübavi i vživanji prepovedanoga sada. Po skuzaj pokore, po pokornosti, po zametavanji zemelskoga i telovnoga veselja moremo se nazaj ta povrnoli. Bog nas ta pripelaj. Amen.

Krüh je bio z ovsene mele i z glavin. Mili se babici lüdstvo zato vkupper da zazvati celo vés, velikoga i máloga.

Lüdstvo doli posadi pod ono veliko vrbo, stera ešče zdaj pred našim mlinom stoji i raztála moja babica svoj slednji gržaj krüha. Dosta je vsakoga ne dojšlo ali glád si je ftišao. Táksa je bila, Bog dáj dobro njenoj düši, moja zláta babica. Tak so činili stari lüdjé, ár je v njih gorela živa vera.

* * *

Celo nasprotno so činili pogani. Bio je pred 3000 letmi v Áziji v deželi Perzie veliki glád. Siromáki káplejo od glada, kak v jesen mühe. Bogáti so meli vse za volo. Král je opominao bogáte, naj siromake pomágajo ali brez uspeha. Niti eden je ne dao. Gd kral to nesmilnost vido, je ostro pravdo dao razglásiti, ka keliko siromákov od gládi merjé, teliko bogáti dá gori obesiti. To je pomágalo. Bo-

Gospodarski navuki za našega kmeta

Zima se nam je s svojim belim oblačilom že poklonila in mrzel sever zapovedavle kúriti v naše široke kmečke peči. Mraz in slabo vreme sta zaplodila veselo spevaioče ftičke od nas na jüg, našemi kmeti sta pa prepovedala zvünanje delo. Ar pa notranjega dela nega vsikdar, bo dobro zavolo toga, dragi prijatelj, slovenski kmet, da si vsedeva k toploj peči in si pregledava te najhasnovitejše gospodarske navuke, ki bi naj nama za prihodnost v kmetiji koristili. Dnes den je gospodarstvo eno najvažnejše pitanje. Gospodarstvo z drugov rečjov pomeni za nas kmetija; v gospodarstvu se vse to razmi, skim naš kmet celo svoje življenje zaopravi ma, namreč: polje, travniki, gojče, gorice, živinoreja, trgovina itd. Od toga vsega je dnesden odvisno človeško življenje in obstanek naroda. — Ne samo mi kmetje. nego tūdi gospoda po mestah čütijo veliko potrebo gospodarskoga napredavanja. Krüh, meso, mleko, vino, drva itd. to vse pride od kmeta in te je neebhodno potrebno za človeško življenje. Keliko trpi nevolno lüdstvo, posebno pa meščanstvo, če toga nega, nas je navčila dolgotrajna vojska, ki nam vsikdar boljše vmičūje gospodarske razmere. Dobre delavce, prežne živino, krmo, petroli in več drugih potrebnih pospodarskih reči nam je vojska požrla. Kaj si nevolen kmet ali kmetica s svojov dečicov z velikov težavov pripovata, njima še to vlada

Dnes i stári zlá ti časi.

Nigdár ne pozábim. Moja dobra babica je meni prepovidávala. Začnola je vsigdar etak: moj sinek ti neveš, kak je tebi zdaj dobro. Ne sam znan. Istino je imela. Ali ne je vsigdar tak dobro bilo. Bili so hūdi časi, lüdstvo je pa dōnok boljše bilo, kak zdaj. Bilo je mislim 1838-ga leta. Veliki glád je bio po celoj slovenskoj krajini. Nikaj je ne zraslo, ár celo leto ne bilo kapla deža. Ka je malo dōnok bilo, je na Veliko Mešo toča fundala v našoj vési je te bilo 80 prebivalcov. Ne sprotoletje je nindri ne bilo nikaj živeša, ni teliko mele ne v celoj občini, ka bi si človek v oko natepo. Bilo je mār-ciuša 25-ga Marijin svétek. Tak žalostnoga Marijinoga svétka so slovinci vendar nigdar ne meli. Deca cvili, žene jočejo, mož i kričijo od gláda. Moje babica je mela ešče dvá krüha. Več nikaj ne, samo to.

gáti so obilno darūvali i siromáki so obilno meli vse. Našim okrščenim poganom, ki obilno jejo i pijejo, gda siromák stráda, i ne poznajo pomilūvanje, bi potrebna bila táksa právda i gvūšen sam ka bi naši siromáki vse obilne i cenjeno dohili i vsega bi za dosta bilo.

* * *

Nevola je velika. Vse nas prosi, vse nam odnese vláda: silje, repo, krumpiše, seno, slamo. Pri nas vse najde, pri tržci pa nikaj.

Dostakrát more v zimi strádati on, ki je v leti z-težavim znojom delao. Ali zdaj se ešče več žele. Do sega mao so od nas prosili, zdaj že dol z-nas prosijo... prosijo dol znas perilo (spodnji gvant). Dol sébe dati je žmetno. Potrebūjemo düha svétoga Martina, ki kda je v zimi polnágoga, drgetajočega siromáka vido, svoj pláše na dvoje vrez i pol siromáki tá dao. Jeli naj mi tūdi dámo? Slovenci! po-

vzeme za svoje potrebe; davki pa vsikdar vekši naraščajo. Ž enov rečjov: gospodarski položaj je natoliko prepado pri nas, da vsaki vidi veliko potrebo, naj bi se kmetijstvo pri nas na eno boljše stopinjo povzdignolo in prišlo do svojega višeka.

Gospodarstvo je pri nas že v mirnom časi na slaboj stopnji bilo, ali zdajmja vojska ga je še naslabši tir porinila. Da nam kmetija neprepode, je to od vsakoga kmeta odvisno. Če bo naš kmet svoje gospodarske dolžnosti dobro opravlo, to je, če bo svoje polje, travnike, gorico, gošče, živino-rejo v največšem redi meo, se njemi ne trbej bojati propada. Prva in poglavitna stvar za našega slovenskoga kmeta, da svoje gospodarstvo na pravi tir spravi, je ta, da svoje domače delavske moči za svoje potrebe rabi. Znani so nam pregovori: „Brez dela ne nikaj, brez truda ne zasluža“. Ravno tak z našim kmetijstvom: če se ne trudimo za svojo lastvo grúdo, ne moremo dosta od nje pričakovati. To pa še posebno na Goričkom in na Dolenjskom, kje majo navado dom zapustiti in drugam iti delat. Le pogledjmo si to malo bliže. — Če naš gorički ali pa dolenjski kmet ide na Ravensko proti Radgoni ali pa na Štajersko kje nega te grde navade da bi od hiše šli, se čudi pri pogledi na lepo zidano hišo, štale, levé, lepa dvorišča, drvarnice, bogata njiva, gorice, travnike, vse v najlepšem redi obdelane. Če pa pogleda v te štale, svinjako, in kleti, bo vido notri lepo živino, svinje, kuretnino, obiln živeža

vem vam: dájmo. Dájmo, či nam samo gola koža ostane... vej pa si zdaj svojo kožo bránimo. Dájmo, ka kda plačilni den pride, bodemo znali praviti: Glihno smo darúvali, kak nemci i vogri, slovenska krv je tak tekla pri Soči, na planinaj, na polski dolinaj kak nemška ali vogrska. Glihno smo do gole kože vse tá dali, kak nemci i vogri, glihno smo služili domovini, glihno tudi ščemo v njoj gospodúvati, glihni smo bili v darúvanji, glihne pravice želemo. Či smo glihni bili v boji, bojmo glihni tudi v marnom časi. Záto dájmo. *Gorski.*

Zavzetnik

Taskent, mesto rusko tam
Skriva v mraki se prednam';
Človek vsak' domó hiti,
Tema grozo vsem preti.

Vse že ljudstvo mirno spi,
Vsem prav dobro se godi;

i drugih vrednostij, poleg toga pa še, akoraj vsaki gospodar ma kaj penez v hranilnici (kasi) na interesi. Ravenski in štajerski kmet se lahko od veselja smeje, kda kúpec pride in mata na odajo debelo svinjo, tůčno tele, močno kravo, bika ali pa žrbé. Vsako leto je nekaj za odati. Kak lepi penez se dnesden za takšo živino dobi, je vsakomi znano. Vsaki vekši kmet na leto do dve tri jezero koron, mali kmet pa do jezero koron.

S takšimi penezi se kmetija lahko odpomore; kúpi se novo ovodje, obleka, in druge potrebne reči, kaj pa više ostane, se da na interes v hranilnico in kmetija včasi na boljši tiv vstopi. To je na Goričkom in Dolenjskom do znaj ne bilo mogoče, ar to ljudstvo ma navado, da miadina od 11. leta starejši pa do 50. leta po Vogrszkom in po Slavoniji hodijo na repo, žetvo in repno bratvo. Tak se to naše ljudstvo od ranoga sprotoletja, do hésne jeseni po tůhini potepa in iz sébe trga trikrat drago obleko in zapravla svoje najlepse moči. Doma ostanejo samo stari oča in mati z malov dečicov, šterira prej za silo tudi opravita domače delo. Istina, opravita za silo, ali kak bi potrebno bilo, ga nemoreta. Tisti par keblor žita, kaj sta stežavov v kúp spravila njim po zimi pomorejo pojesti tak zvani vogrski n slavonski reparli, ki samo na zimo idomo jest prido, spretoletje pa, kda bi se delo za domače gospodarstvo odprlo, odido znova na vogrsko v štale in v kukorčnjake spat.

Tom se pamaga, da se velikanske

Ea le tužen, nepoznán

V misli bridke je podan:

Leto drugo že je proč

Ko sem padel v rusko moč;

Vrgli so me daleč vkraj

Ljub', od tebe, rojstni kraj!

Za té sem se bojeval,

Za té rad bi žitek dal;

Zdaj te tudi v srci mam,

Dom moj lübi, nepoznam!

Al' lo skoraj prišel čas

Ze novič videl bom te jaz?

Ko kot ptič prost spet vesel*)

S znanci svojimi bom zapel!

Milost da to skor, dobim,

Teb' Marija se zročim:

Vzem' pod plašč me Materin,

Vej se z'vém: „Marijln sin!“

Živ.

*) Kda kak ptič sloboden znova vesel.

njiva in travniki dobro obdelajo, ali svoje malo domače kmetijstvo so pa ne zmožni obdelati, nego je zapustijo v največšom zanemarijenji. Če bi ti naši reparski in žetvinski delavci doma ostali, bi svojo slovensko grúdo dobro prekopali, bi ne pustili, da bi trava in korenje dūšila našo poljske pridelke, bi gotovo naš slovenski kmet na svoji zemlji ne samo za sebe, nego tudi za odati silje pripovo. Če bi bilo več delavcov doma, bi se lahko več pridelavalo, več živzine krmilo za domačo potrebo in za odajo. To bi stokrat lepši dobiček bio, kak pa služba po Vogrskom in Slavoniji. Zakaj ide dobro ravenskomi in štajerskomi kmeti in je bogat? — Zato ka nepusti od doma svoje decé, pač pa ž njimi vkúpno skrbno obdeluje svojo kmetijo in si doma spravla svojo bogatijo.

Kakši je pa onih dobiček, ki svojo domačijo zanemarijajo in ido iskat srcó v tůhino? Po pravici celo stvar lahko etak obsojam: Ea, po domačem povedano, reparski in žetvinski delavec zasluži največ do 200 K. na leto; raztrga pa najmenje eno zgornjo obleko, nekaj spodnje obleke in en par črevlov. Ena obleka zdaj košta najmenje do 140 K., spodnjo tudi računajmo do 20 K. in črevle najmenje do 60 K; to vse vkúp pride nad 220 K. Že samo tū mamó do 20 K. zgūbička, skoj si pa zdaj za celo leto živež spravi, skoj drva in druge potrebne reči? Tisto. če nemajo domači teliko, pa naposido vzemejo, „vej de prej kleti na repo šo, da doj zasluži“.

Na to pa ne mislijo, da bo kleti ravno ista sreča kak letos, namreč da gor plačajo. In tak se dela od leta do leta dug za dugom in ide vse samo za volo nesrečnoga reparstva na nikaj. Sreče pač nema, sto jo ide v trůhino iskat. — Bodimo pametni slovenski kmeti, ne dajmo se slepariti in za nos voditi, stem da njim svojo deco na delo pošila mo že Zvrzimo ednokz dravov metjov jarem slovenskoga in vogrskoga robstva iz sebe in bodimo slobodni gospodje na svojoj slovenskoj grúdi.

Vej že naš pesnik pravi:

„Prost, more biti, prost moj rod

Na svojoj zemlji svoj gospod.“

Kerec.

Objavo sam te reči, či včasi je vu vsem ne podpišem. Namen je dober i meni, najbolje pa reparom je ne povelj, da na repo morejo iti. Nego žitek je žmeten, najbolje pa na našim goričkom, Zemla je lagoja. Kak sam naj ob prvim hodo pri Sebeštjani pa so im kazali farni grúnt, smo prišli k

„Zakunjenoj njivi.“ Inda sveta je orano bilo, milo mi je bilo pro siromaki plebanoši, ki je te obdelavati dao. Pa je dosta takših njiv po našem goričkem, da bi ravensko zemlo slobodno za gnoj na njo vozili. Blagoslov vu deci je pa velki, — prisiljeni so se stepati pro sveti, ar živeti morejo. Zdaj v jesen na repi so zaslužili 140—160 koron. V žetvo boljše kaj zaslužijo, na mesec dobi kosec 12 metrov silja. Mali paver v našem kraji iz svoje zemle en mesec to nikdar si ne pripravi. Brač že kosci služijo, 2 pa pol metra dobi. Kosec naprej ta majuce, brač ravno telko more hoditi i poleg toga vsikdar prignjeni. Žetva je esče ne tak lagoji služ, letos že 14 metrov obečavarjo.

Repa, repa ti si rana odpreta na teli našega ljudstva. Ne edno mater sam ze čuo, da jo je zakunolo, hčerko je v jesen komaj zvrčila — od srapa. Kelko kvara se pa zgodi na duši nedužne mladine?

Kak lastvice pridejo k nam i spritoletje nam glasio, mali idejo na repo, vekši so pa šli na Štajersko, na Tirolsko. Nišče je ne more nazaj držati. V službo ne ščejo stopiti. Slobodno jih naš goričanec 5—6 ma, vse je okoli sebe ma.

Pa to vse zato, ar si več zaslužijo po tühinskom.

Pred bojnov eden moški si je na Štajerskom od aprila do septembra zaslužio 400 koron. Kda je domo priše, kúpe je 2—3 metra silja, to je prišo na 48 koron. zena je doma te že telko delala, da je spravila seno za edno kravo, hrumpiše pripovala za edno svinjo, drva na zimo si je tudi spravila. Što je vekši gospod bio v zimi od ednoga takšega „Štajerca“? Prek po ramah ti je gledó či si ga v zimi na delo zvao. Vó se je iz tebe smejao, či si ga za blapca pogajo, ar si njemi ne mogo na celo leto obečati kelko si on poi leta zasluži. Pa si njemi ne mogo zameriti. Vsaki to gleda, kak ležej i boljše vópride.

Dosta se da pisati od toga dela. S veseljom dam mesto našim čita telom či gledó na to srociyelno nevoló ščejo kaj nam povedati. *Vrednik.*

Bojna.

20. dec. Na Taljanskem fronti toposki boj.

21. dec. Taljani so sedem krat nadali naše postojanke pri Ost il Lempre.

22. dec. Taljanski napadi so se ne posrečili.

24. dec. Od Brenta na zahod smo

pozajeli Col del Rosso. Vlovili smo šest jezero možov, med njimi ednoga polkovnika i več štabnih častnikov.

Pogajanje od mira.

V Brestlitovski se je začelo pogajanje 22. decembra ob 4 vóri.

Predsednik je Köhlmann, nemrški deželni tajnik. Govorio je od toga, da trbe najobprvim gori postaziti one pogodbe, poleg šterih mir i sosedno prijateljstvo nastane. Prvi ruski zastopnik je oznano njihov miroven program.

Vogrška vlada je zastopana pri pogajanju.

Inozemski časopisje so širili, da namenjavamo staviti novo mirovno ponúdbó. Naši odločno izjavljajo, da Nemčija i njeni zavezniki ne ponovijo velikodúšno ponúdbó.

Rimski papa i entente.

Iz skrovnih dokumentov, pisem, stere je ruska vlada na svetlo dala, se vidi, da je entente — naši sovrazniki — Taljani za to, da je od nas odstopo, za Judašov lon, najem obečó krajine naše monarkije, kde nemci i slovinci prebivajo. Zagotovili so Taljana, da rimskom papi zabranijo zvršavanje svojega mirovnoga poslavstva i slučajno obrambo svojih starih prav, štere so Taljani že dostakrat s nogami klačili. Zdaj že vidi celi svet, da je entente proti najstarejšoj i najplemenitejšoj oblasti sveta. Zdaj že vidimo, zakaj je entente na mirovno poslanstvo papo niti odgovor ne dao.

Položaj je zdaj tak, Slobodno zidarstvo svoje namene i cile s jedini s bojnov, mir šče zabraniti te čas, dokeč pri njih ne de zmaga končna.

Naši voditelje so dobri krščeniki. Naš kral ne dugo je prepovedo dvo-boj, katoličanskoga mišljenja je grof Cernin, materi cerkvi je verno podami nemški kancler grof Hertling.

Nemški casar jo pohodo svoje vojake na Francoškom bojišči.

Zahvlo se je njim govoreči. Brezi tihih junaških borilcov na Zahodi bi nikdar ne bile mogoče nemško moč razvijati proti Rusom i Taljanom. Vi ste svojo telo držali, dokeč so vaši bratje pri Dünab i pri Leči zmago na zmago naklajali.

Leto 1917 s svojimi velikimi bitjami je pokazalo, da nemško ljudstvo gvúšnega zaveznika ma vu Gospodi vseh vojsk bam od zgorej. Na njega se lahko nihamo, brezi njega bi ne šlo. Vsaki je mogo svojo moč do slednje ta dati, Znam, da vsaki vu bobnečom ognji više človeče moči je delo.

Dostakrat ste pravili: Da bi nas donok nikak gov premeno. Prišo je Na

Ruskom so napadi henjali, lahko, či Bog šče, na vke. Tak se nam vidi, vu zraki je: Ne ste več sami.

Katoličanska autonomija.

Autonomijo bi po našem jeziki tak lahko nazaj doli: Samovlada, samoravnanje.

Grof Apponyi Adalbert je pravdo predločo od autonomije. Že-jo petdeset let čakamo.

Autonomijo nam da pravo, da mo po dovoljenji krala, kak našega najvišjega patrona, dela gledó na cerkev, imanje i šole sami ravnali.

Da se cerkvene imanja prek dajo autonomiji, minster se poskrbi i za druge verevadičvanje. Luterani, kalavini, unitariušje dobijo od vogrske dežele vekivečno fundacijo 200 milijon koron. Iz toga dobijo luteranje 54 milijonov kalavinje 126 milijonov i unitariušje 6 milijonov. Dokeč ta fundanja ne bode položena, vsako leto dobijo 8 milijon koron cerkvene podpore.

Židovom hodi vekivečna fundacija 15 milijon koron. Dokeč se ne položi, dobijo vsako leto 1 milijon koron podpore.

Pošta.

Kosar Sala Martinje. Hvala. Penezi so dobijeni. Pintarič Leopolda i Skaper Števana Rudeci križ išče. Či mi kaj novoga odpiše, vam naznam. Pred 6 tjeđnami zaman ponovim spitavanje. Čankovčar. Meso jesti, — je ne lagoje delo, tak pravijo že knige, štero senje razlagajo. Nego konec je ne dober bio.

Ziv. Mi stojimo na domačih tlah, nam je ljubeno, ka raste vu Mórskih dolinah i na bregah do Babe. Vi ste naš rojak, trgajte evetje iz našega pola. Vsaki jezik vu svojem dialekti je lepí, — to je prava pot do srca prostih lúdi i to interesika vučenjake, ki priglihavaju razložna dialekte. Ne sam jas proti pismenoj reči, nego či svojo reč mamo i je lepa i dobra, zakaj bi jo zavrgli?

Gorski. Tak? Što goro kúpi, on je gorski? Ti si pravi? Goričanec. Te da rhueči? V bojni? — Na poslanóm hvala. Več prosim.

~~~~~

100 litrov domače pijače

Elpis!

vkrepčevalne, téđne in žejo gaséče si more vsaki sam

napraviti za male stroške. V zalogi so: ananas, jaboka, grenadina, maline, muškateika, meta, pomaranče, strašnica in višoja. Neuspeh izključen. Ta domača pijača se pije po leti mrzlo po zimi pa vroče namesto ruma. Snovi z natenónim navodilom stanejo K 12 poštine presto proti povzetji. Za kmetijstva, vekša hišna gospodarstva, delavnice, tovarne i. t. d. je to sredstvo velikanske vrednosti, ker se delavei s tov pijačov okrepčajo ne da bi bili pijani ali pa da bi zgúbili na delavskoj zmožnosti.

Janez Grolich, drogerija „pri angelju“ Brne šte. 85. Moravsko.